SAJK
SUOMEN ALKOHOLIJUOMAKAUPPA RY

15.10.2020

Eduskunnan
valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Suomen Alkoholijuomakauppa ry:n lausunto hallituksen esityksestä laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta (HE 145/2020vp)

Suomen Alkoholijuomakauppa ry (SAJK) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto verojaostolle alkoholiveron korotukseen liittyen. Yhdistyksemme edustaa suomalaisia yrityksiä, jotka toimivat alkoholijuomakaupan alalla, pääasiallisina jakelukanavinaan Alkon vähittäismyynti ja anniskelupaikat.

Vastustamme hallituksen esitystä alkoholiveron korottamisesta vuoden 2021 alussa. Alkoholiveron korotuksista tulisi pidättäytyä koronakriisin ollessa pahimmillaan ja luodessa epävarmuutta yritystoimintaan ja työllisyyteen. Hallitusohjelman kirjaus alkoholin valmisteveron korotuksesta on laadittu ajankohtana, jolloin koronapandemia ei vaikuttanut talouden eikä yhteiskunnan tilaan.

Suomen alkoholivero on jo nykyisellään ennätyskorkea: esimerkiksi väkevien verotaso jo nyt EU:n korkein ja noin 2,7 kertaisesti suurempi kuin EU-maiden keskiarvo. Korkeasta verotuksesta seuraa, että suomalaiset alkoholialan yritykset maksavat alkoholiveroa enemmän kuin liikevaihtonsa verran. Epäsuhta kärjistyy entisestään alkoholiveron kiristyessä.

Toimintaympäristö

Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukaan alkoholiveroa voidaan nostaa ottaen huomioon toimintaympäristön muutokset niin, että vaikutukset matkustajatuontiin seurataan.

Toimintaympäristö Suomessa on dramaattisesti muuttunut vuoden 2020 aikana. Anniskelu kiellettiin keväällä koronapandemian vuoksi kokonaan, minkä seurauksena yli 5,5 -tilavuusprosenttisten alkoholijuomien tukkumyynti ravintoloihin tyrehtyi kahdeksi kuukaudeksi. Osa alan yrityksistä on menettänyt korona-aikana pahimmillaan 90 % liikevaihdostaan, ja nyt anniskelua ollaan jälleen rajoittamassa ankarasti, määräämättömäksi ajaksi. Vaikka alkoholijuomien vähittäismyynti lisääntyi huhti-syyskuussa, se ei ole kompensoinut toimialan yritysten menetyksiä anniskelussa ja alkoholijuomien viennissä.

Matkustusrajoitusten ajaksi yksityinen tuonti ulkomailta väheni merkittävästi, mutta heinäkuun alusta lähtien Suomesta pystyi matkustamaan nimenomaan Viroon ja Latviaan, joista matkustajatuonti aiheuttaa suurimmat taloudelliset menetykset Suomelle: vuonna 2019 alkoholijuomien myyntituloja menetettiin 309 miljoonaa euroa ja verotuottoja 176 miljoonaa euroa[1].

[1] Tutkimus- ja analysointikeskus TAK, 25.8.2020

Toimintaympäristö lähialueilla ei ole muuttunut Suomen kannalta edullisemmaksi. Viron alkoholivero on noin kolmannes Suomen verotasosta, Latvian tätäkin alempi. Kesällä 2019 Viro alensi alkoholiveroaan muissa tuoteryhmissä paitsi viineissä, samoin teki Latvia väkevien tuotteiden osalta. Vuonna 2019 alkoholin matkustajatuonti Virosta lisääntyi 26 %[2].

Veronkorotuksen tavoite

Veronkorotuksen tavoite on lisätä valtion verotuloja, mikä koronapandemian aiheuttaman ennätyksellisen budjettialijäämän vuoksi on ymmärrettävää. On kuitenkin väärin kohdistaa vuodesta toiseen täysin ylimitoitettu verotaakka yhteen toimialaan, jonka kilpailukyky ja kasvumahdollisuudet heikkenevät jokaisen veronkorotuksen seurauksena. Suomen hyvä potentiaali alkoholijuomien viennissä tarvitsee tuekseen vahvan kotimarkkinan, jotta vientikanavien rakentamisessa tarvittavat investoinnit voidaan rahoittaa. Tämä ei onnistu, jos alan kannattavuus syödään jatkuvasti veroja korottamalla.

Veronkorotuksesta voidaan pidättäytyä myös kuluvan vuoden poikkeusoloista johtuneen vähittäismyynnin kasvun perustella. Alkon tammi-heinäkuussa valtiolle tulouttamat valmistevero- ja arvonlisäverotuotot kasvoivat noin 50 miljoonalla eurolla verrattuna viime vuoden vastaavaan ajanjaksoon. Lisäksi Alkon liikevoitto kerryttää valtion tuloja tänä vuonna tavallista enemmän. Kokonaisverotuottoa lisää vielä päivittäistavarakaupassa myytyjen, enintään 5,5-tilavuusprosenttisten juomien myynti, joka on myös kasvanut.

Veron kohdentaminen

Suomessa puolet alkoholin kokonaiskulutuksesta on olutta (100 % alkoholina), myydyistä litroista lähes kolme neljäsosaa. Olutmyynnin suuren volyymin vuoksi koko tavoiteltu 50 miljoonaa euroa voitaisiin periaatteessa kerätä pelkästään oluesta siten, että kuluttaja tuskin huomaisi hintaeroa. Päivittäistavarakaupassa myytävien oluiden hinnoittelu on lisäksi joustavaa, mikä tasaa verosta aiheutuvaa hintamuutosta.

Hallituksen esityksen mukaan alkoholiveroa korotettaisiin pääosin tasasuuruisesti suhteessa juoman sisältämään alkoholiin kaikissa juomaryhmissä, poikkeuksena viinit, joiden veroa korotettaisiin enemmän. Näin väkevien hinta nousisi 77 senttiä litralta (40 t-%) ja viinien hinta 30 senttiä litralta, mikä kyllä tuntuu selvästi kuluttajan kukkarossa.

Viinien muita suurempaa korotusta ei hallituksen esityksessä perustella millään tavoin, eikä kohdentamisasetelmaa sen vuoksi voi hyväksyä. Suomi verottaa jo nyt viinejä 4,4 kertaa enemmän verrattuna EU-maiden keskiarvoon, mikä on suurempi ero kuin missään muussa tuotekategoriassa. On todennäköistä, että viinien matkustajatuonti ja ostaminen ulkomaisista verkkokaupoista lisääntyvät veronkorotuksen ja kasvavan hintaeron vuoksi. Tulli on havainnut ulkomaisista verkkokaupoista tapahtuvan etäkaupan lisääntyneen, ja tätä tukee huhti-kesäkuussa 2020 toteutettu kyselytutkimus[3], jonka mukaan alkoholin verkko-ostoja ulkomailta tehneiden määrä kasvoi kolmanneksella vuoden takaiseen verrattuna.

Viineihin kohdistuvaa verotusta tulee tasata suhteessa olueen ja siideriin myös siksi, että EU:n verotasodirektiivin (92/84/ETY) perusteella jäsenvaltiot eivät saa määrätä muiden jäsenvaltioiden tuotteille sellaisia sisäisiä maksuja, joilla välillisesti

[2] Tutkimus- ja analysointikeskus TAK, 13.2.2020
[3] Tutkimus- ja analysointikeskus TAK, 24.8.2020

suojellaan muuta tuotantoa. Mikäli pääosin kotimaista alkuperää oleville panimotuotteille asetetaan ulkomaista alkuperää olevien viinien verotasoa alempi korotus ilman perusteluja, se loukkaa syrjimättömyysvaatimusta.

Veronkorotuksella on aina vaikutusta matkustajatuontiin. Oluen kokonaiskulutuksesta matkustajatuonti kattaa kuitenkin vain 7 %. Sen sijaan väkevien tuoteryhmässä matkustajatuonnin osuus kokonaiskulutuksesta on noin 20 % ja viineissä reilu 15 %.

Kuten hallituksen esityksessäkin todetaan, ei ole selvää, että alkoholin kulutus olisi jossakin juomaryhmässä muuta alkoholin kulutusta enemmän tai vähemmän haitallista. Näin ollen esitys, jonka mukaan mietoja alkoholijuomia tulisi verottaa kevyemmin kuin viinejä ja väkeviä, ei ole perusteltu. Sen sijaan terveyden edistämisen kannalta alkoholin kokonaiskulutuksella on vaikutusta. Suomalaisten nauttimasta 100-prosenttisesta alkoholista noin kaksi kolmasosaa tulee miedoista juomista, toisin sanoen selvästi enemmän kuin viineistä ja väkevistä yhteensä.

Yhteenveto

Alkoholin valmisteveroa ei tule korottaa keskellä syvää kriisiä, jossa yrityksillä ei ole näkymää tulevaisuuteen. Hallitusohjelmaan kirjattu korotus voidaan jättää tekemättä, koska verotuotot vähittäismyynnistä kasvavat matkustajatuonnin vähenemisen vuoksi. Aikalisä veronkorotuksiin auttaisi pelastamaan sekä alkoholisektorin että anniskelun työpaikkoja ja vakauttamaan yritystoimintaa.

Kunnioittavasti

Suomen Alkoholijuomakauppa ry
Susanna Heikkinen
Toiminnanjohtaja